

Diarienummer: LED 2019/534
Handling: 3

Utbildningsdepartementet
103 33 Stockholm
Universitets- och högskoleenheten
u.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över departementspromemorian Bättre studiestöd till äldre U2019/04318/UH

Diskrimineringsombudsmannen, DO, har anmodats att avge yttrande över promemoria Bättre studiestöd till äldre U2019/04318/UH. DO avgränsar sitt yttrande till sådana frågor som har relevans för DO:s verksamhetsområde.

I promemorian lämnas en diskrimineringsrättslig analys av de föreslagna åldersgränserna med utgångspunkt i 2 kap. 14 respektive 14 b §§ diskrimineringslagen (2008:567). Medan DO saknar anledning att ifrågasätta den bedömning som på detta sätt redovisas, finns det anledning att härutöver uppmärksamma att EU-domstolen i ett avgörande år 2018 tolkat begreppet ”utbildning” i artikel 3.1 g i direktiv 2000/43/EG¹ (direktivet mot etnisk diskriminering) på ett sådant sätt att det även ansetts omfatta **tillgång till** utbildning i form av ekonomiska bidrag som syftar till att undanröja samtliga eller en del av de potentiella ekonomiska hindren för deltagandet i ett forsknings- eller utbildningsprojekt². Enligt DO:s bedömning kan det mot denna bakgrund inte uteslutas att studiestöd som ges för yrkesutbildning och högre yrkesutbildning omfattas av tillämpningsområdet för direktiv 2000/78/EG³ (arbetslivsdirektivet), som bland annat förbjuder diskriminering som har samband med ålder.

Av artikel 6.1 arbetslivsdirektivet, som handlar om befogad särbehandling på grund av ålder, framgår att medlemsstaterna i vissa fall kan göra undantag från huvudregeln om förbud mot åldersdiskriminering. Detta under förutsättning att särbehandlingen på ett objektivet och rimligt sätt inom ramen för nationell rätt kan motiveras av ett berättigat mål som rör

¹ Rådets direktiv 2000/43/EG av den 29 juni 2000 om genomförandet av principen om likabehandling av personer oavsett deras ras eller etniska ursprung.

² Se EU-domstolens dom den 15 november 2018 i mål C-457/17, Maniero, EU:C:2018:912.

³ Rådets direktiv 2000/43/EG av den 29 juni 2000 om genomförandet av principen om likabehandling av personer oavsett deras ras eller etniska ursprung.

särskilt sysselsättningspolitik, arbetsmarknad och yrkesutbildning, och sätten för att genomföra detta syfte är lämpliga och nödvändiga.

Bestämmelsen har tolkats av EU-domstolen, som bland annat uttalat att medlemsstaterna har ett betydande utrymme för skönsmässig bedömning när de väljer vilka medel de vill använda för att uppnå målen för sin socialpolitik, men att detta utrymme för skönsmässig bedömning emellertid inte får leda till att genomförandet av principen om icke-diskriminering på grund av ålder undergrävs. Allmänna påståenden om att en viss åtgärd är avsedd att ingå i sysselsättningspolitiken, arbetsmarknadspolitiken eller yrkesutbildningspolitiken räcker inte för att visa att målet med den aktuella åtgärden kan motivera att det görs undantag från principen om icke-diskriminering på grund av ålder, och de utgör inte heller omständigheter som gör det rimligt att anta att de valda medlen är ägnade att uppnå detta mål. Det är medlemsstaterna som har bevisbördan för att det mål som åberopas för att motivera särbehandlingen är berättigat, varvid beviskraven är högt ställda⁴.

Enligt DO:s uppfattning finns det mot denna bakgrund skäl att inom ramen för ärendets fortsatta beredning närmare analysera förslaget med utgångspunkt i det unionsrättsliga förbudet mot diskriminering som har samband med ålder.

Beslut i detta ärende har fattats av Agneta Broberg efter utredning och föredragning av Mira Hjelm Östh. I den slutliga handläggningen har också chefsjuristen Mattias Falk, enhetschefen Annelie Sjöberg och sektionschefen Linnea Sigeman deltagit.

Agneta Broberg
Diskrimineringsombudsman

Mira Hjelm Östh
Utredare

⁴ Se EU-domstolens dom den 5 mars 2009 i mål C-388/07, Age Concern England, EU:C:2009:128.